

Tuusulan kulta uudenlainen katsomiskokemus

Yleisön ja näyttelijöiden vuorovaikutus toimii

Teatteri Pesä: Tuusulan kulta. Käsikirjoitus ja ohjaus Eeli Klemetti. Lavastus, puvustus ja koreografia Carita Lindell. Tanssien harjoittaminen Sebastian Kaatrasalo. Vennyn puvut Mayreth Söderholm. Äänisuunnittelu Jussi Virtanen.

Keskeisissä rooleissa Venny Soldan-Brofeldt Carita Rindell, Juhani Aho, Sampsa Sihvola, Antti J. Aho, Sari Harju, Tilly Soldan, Ilona Rinne. Maggie Gripenberg Mayreth Söderholm, Elisabet Järnefelt, Päivi Z, Jean Sibelius Tuomas Laurinen.

Onneksi teatteri ehti ensin! Kauhukuva interaktiivista elokuvaa katsovista ja kylmää nappia pimeässä salissa painavista ihmisistä saa hetkeksi väistyä.

Teatteri Pesän Tuusulan kulta on osoitus siitä, että intraktiivisuus eli vuorovaikutus toimii näytelmässä ja sitä paitsi täydemmin ja paremmin kuin kuvan kanssa koskaan.

Katsojalla on edessään Tuusulan taiteilijayhteisö, elävien taiteilijoiden museo, ja hän voi valita mieleisensä katsottavakseen halutun pituiseksi ajaksi.

Teatteritilaan, tällä kertaa Brofeldt-galleriaan, pääsyä odotellessaan katsoja miettii hetken verran epävarmana, mahtaako hän suoriutua tästä illasta. Odotetaanko yleisöltä liikaa osallistumista?

Opas toivottaa katsojat tervetulleeksi elävien taiteilijoiden museoon. Hän vie katsojat ensin opastetulle kierrokselle. Venny Soldan-Brofeldtin taulut roikkuvat seinillä niin kuin ennenkin, mutta nyt hän on itse paikalla ja niin ovat myös muut taiteilijasiirtolan jäsenet.

Kun katsoja kohtaa aivan ensimmäiseksi rehevän Venny Soldan-Brofeldtin (Carita Rindell), joka samalla kun maalaa, kehoittaa yleisöä ottamaan kakkua ja kahvia, lyö katsojan ensin ällistys. Sitten hän ottaa kiltisti kakkua ja torttua.

Siitä elävien taiteilijoiden museo tempaa yleisön mukaansa aina lopun hupennukseen asti, jolloin tekisi mieli huutaa, että älkää menkö vielä Venny, Juhani Aho, Elisabet Järnefelt, Tilly, Leino, Gallen-Kallela ja muut. Vastahan tässä aloitettiin tutustuminen ja kysyttävää olisi. Yleisö hymyilee tyytyväisyyttä, taiteilijoita käteleen ja heidän kanssaan halutaan vielä vaihtaa ajatuksia. Joku sanoo: Nerokasta!

Tässä näytelmässä yleisön on lupa kysellä. Suomalainen ei ujona useinkaan tohdi, mutta

onneksi ovat oppaat, joille puhella. Yleisö keskustelee myös keskenään, kommentoi ja juttelee. Ja hakee lisää kahvia ja torttua. Katselee näyttelijöitä, tauluja ja syö. Liikkuu sitä mukaa kun tahtoo tai kuulee josain näyttelijöiden äänen kohoavan vaativan äänekkäästi.

Näyttelytilassa on aluksi kovaakin porina, kun Vennyn ääni raikaa, niin että kuulijan on siirryttävä lähemmäs keskittyessään johonkuhun toiseen persoonaan.

Väliin Venny kiertää katselijoiden joukossa ja selittää. "Tuo tapahtui ennen kuin minä tapasin Ahon", hän viittaa Elisabet Järnefeltin ja Ahon suhteeseen etteivät katsojat saisi väärää käsitystä.

Kaikesta huolimatta sekamelska ei synny, vaan Tuusulan taiteilijasiirtolasta syntyy kokemus, kuva, elämys ja tieto. Se syntyy näytelmästä joka jatkuu sitä mukaa kuin katselija vaihtaa osastoa, se syntyy vahvasta tanssista, joka yhtäkkiä alkaa keskellä yleisöparvea, musiikista jota yleisö hiljenee kuuntelemaan, kun Sibelius soittaa omia sävellyksiään. Kehyksenä Vennyn maalaukset, piirrookset ja perheen valokuvat.

Näytelmän keskeisin hahmo on tietysti Venny, kirjailija Juhani Ahon taidemaalari vaimo, jota aikalaiset haukkuihin kolhoksi, mutta joka ei välittänyt, vaan pukeutui pitkiin housuihin kuten miehet. Eikä välittänyt puheista, joita kiersi yhteisöstä: uteliaita hiersi Ahon suhde Elisabethiin tai Vennyn sisareen Tillyyn, jonka kansa Aholla oli lapsi. Kumpaakin Venny rakasti. Hän voimakas ja suora ihminen, joka antaa elämänohjeita katsojille ripustellessaan pyykkiä kesähuvilalla. "Minä makasinoin, varastoin". Siten asiat pysyvät järjestyksessä.

Mikä näyttää moraalittomalta tai boheemilta meidän silmissämme, ei Vennyn mielestä ollut. Hän sanoo pontevasti katsojille: "Teidän ajan ihmisille tuntuu kaikki olevan luvallista, mutta minulle avioliitto on pyhä. Aho puolestaan nostaa päätään sairaalahuoneen sormien takaa ja tilittelee: Te ette tiedä millaista on olla kansalliskirjailija.

Teatteri Pesä työstää taiteilijasiirtolaa vielä pari vuotta. Jokainen katsoja tulee nähneeksi hieinan erilaisen version. Järvenpäässä Tuusulan Kultaa esitetään Brofeldt-galleriassa vain kahdesti 25. ja 26.2. Yhteen näytökseen pääsee vain 50 henkeä.

HELENA LINDQVIST